

Załącznik nr 1
do uchwały nr 168 /17
Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego
z dnia 6 lutego 2017 r.

**Projekt Stanowiska Zarządu Województwa
Zachodniopomorskiego
dotyczącego zmian do Kontraktu Terytorialnego dla
Województwa Zachodniopomorskiego**

Szczecin, luty 2017

Spis treści:

1. Uwarunkowania formalne i przebieg przygotowania stanowiska dotyczącego zmian Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego	3
1.1. Podstawy formalne.....	3
1.2. Dotychczasowy przebieg prac nad Kontraktem Terytorialnym	3
2. Obszary interwencji przewidziane do negocjacji w ramach aktualizacji Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego	4

1. Uwarunkowania formalne i przebieg przygotowania stanowiska dotyczącego zmian Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego (KT WZ) został podpisany 12 listopada 2014 r. 13 sierpnia 2015 r. zawarto Aneks nr 1 dotyczący sposobu i warunków realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ 2014-2020). Na przestrzeni ponad dwóch lat obowiązywania KT WZ zaszło szereg okoliczności związanych przede wszystkim z potencjalną możliwością wsparcia projektów ze środków RPO WZ 2014-2020 oraz krajowych programów operacyjnych, która jest warunkowana zapisami KT WZ oraz zebrano doświadczenia wynikające z wdrażania RPO WZ 2014-2020. Mając na uwadze powyższe, niezbędne jest dokonanie rewizji zapisów KT WZ w obszarach związanych z uzgodnieniem projektów, które będą realizowane w ramach RPO WZ 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, jak również dokonanie zmian uregulowań mających wpływ na wysokość, sposób i warunki dofinansowania z RPO WZ 2014-2020.

1.1. Podstawy formalne

1. Podstawą prawną dla przygotowania niniejszego Stanowiska jest ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (u.z.p.p.r.) (tj.: Dz. U. z 2016 r., poz. 383 z późn. zm). Bezpośrednią delegacją dla Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego do przygotowania niniejszego stanowiska jest art. 14n, ust. 1 stanowiący, że „Zarząd województwa opracowuje projekt stanowiska dotyczącego proponowanych zakresu i treści kontraktu terytorialnego, w tym celów i przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju województwa objętego kontraktem”.
2. Formalną podstawą do rozpoczęcia procedury zmian KT WZ było przekazanie przez Ministra Rozwoju i Finansów (pismo znak: DRP-IV.635.24.2016.PP z 13 stycznia 2017 r.) *Stanowiska Rządu RP dotyczącego zmian w kontraktach terytorialnych dla 16 województw*, które należy uznać za wniosek o rozpoczęcie procedury zmian kontraktu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 KT WZ.
3. Niniejsze Stanowisko jest podstawą przeprowadzenia negocjacji ze stroną rządową, w zakresie wprowadzenia zmian do obowiązującego Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego.

1.2. Dotychczasowy przebieg prac nad Kontraktem Terytorialnym dla Województwa Zachodniopomorskiego

1. Niniejsze Stanowisko zostało sporządzone przede wszystkim w oparciu o Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego (SRWZ) przyjętą przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 20 czerwca 2010 roku, projekt aktualizacji SRWZ do roku 2030 (uchwała Nr 1773/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z 14 listopada 2016 r.), przyjęte przez Zarząd Województwa Polityki Rozwojowej oraz ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Stanowisko jest także spójne z krajowymi dokumentami strategicznymi, takimi jak: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju, zintegrowane strategie sektorowe oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Ważnym czynnikiem przy identyfikowaniu przedsięwzięć przedstawionych w stanowisku były kierunki rozwoju wynikające ze strategii makroregionalnych: Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego oraz Strategii Rozwoju Polski Zachodniej.
2. Prace nad zakresem zmian KT WZ, w tym proces identyfikacji i kwalifikacji przedsięwzięć priorytetowych ujętych w niniejszym stanowisku, trwają w województwie zachodniopomorskim od końca 2015 roku. Zarząd Województwa przyjął bowiem zasadę, że nawet w warunkach braku formalnej zgody strony rządowej na rozpoczęcie procesu zmian KT WZ – w przypadku zaistnienia okoliczności po stronie samorządowej celowe jest, by prowadzone były wszelkie czynności związane z przygotowaniem zmian Kontraktu, obejmujące m.in. modelowanie celów, gromadzenie informacji o przedsięwzięciach, dokonywanie ich wstępnej kwalifikacji oraz oceny (także w trybie konsultacji społecznych), określanie relacji pomiędzy KT WZ a krajowymi dokumentami strategicznymi oraz programami operacyjnymi obecnej perspektywy finansowej.

2. Obszary interwencji przewidziane do negocjacji w ramach aktualizacji Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego

Koncepcja niniejszego Stanowiska została zbudowana w oparciu o kluczowe dla rozwoju województwa zachodniopomorskiego obszary interwencji, dla których rozstrzygnięcia KT WZ warunkują możliwość realizacji przedsięwzięć rozwojowych. W oparciu o zapisy krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych oraz rozstrzygnięcia dotyczące realizacji programów służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności zdefiniowany zostały następujące obszary, których dotyczyć będą postulowane zmiany KT WZ:

1. Wsparcie obszaru kultury w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie obszaru ochrony zdrowia w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację kluczowych projektów infrastrukturalnych.
3. Wsparcie rozwoju e-usług w województwie zachodniopomorskim kluczowych dla rozwoju cyfrowego.
4. Wsparcie działań wzmacniających innowacyjność i kreatywność.
5. Rozwój turystyki i ekologicznego transportu poprzez rozwój sieci tras rowerowych w województwie zachodniopomorskim.
6. Promocja odnawialnych źródeł energii i podnoszenie świadomości mieszkańców Pomorza Zachodniego w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.
7. Wysokość, sposób i warunki dofinansowania RPO WZ 2014 – 2020.

Obszar 1. Wsparcie obszaru kultury w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego.

Rozwój kultury jest jednym z priorytetowych obszarów prowadzenia polityki rozwoju w województwie. Dziedzina ta stanowi w ocenie władz regionu ważny element łączący i umacniający wspólnotę mieszkańców Pomorza Zachodniego, a także jest kluczowym obszarem wpływającym na rozwój i atrakcyjność województwa. Kultura – zarówno w jej materialnym, jak i duchowym wymiarze – to istotny element odnoszący się do poznania otaczającego świata, a jej rola w życiu społecznym mieszkańców województwa jest niezmiernie ważna. Kreuje światopogląd, wpływa na postawy odbierania i oceny otaczającego świata. Kształtuje wrażliwość, przeciwdziała nietolerancji i wszelkim uprzedzeniom. Jednocześnie kultura ma za zadanie poszerzenie horyzontów, to „most” do wzajemnego poznania się, zrozumienia, dialogu oraz rozmowy o przyszłości regionu, Polski i Unii Europejskiej. Kierując się tak postrzeganą rolą kultury, która znajduje swoje potwierdzenie w przyjętej przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego we wrześniu 2016 r. *Polityce kulturalnej województwa zachodniopomorskiego*, za niezbędne uznaje się objęcie KT WZ przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury kultury na Pomorzu Zachodnim. Ma to o tyle szczególne znaczenie, że obszar ten nie został uzgodniony ze stroną rządową podczas negocjacji zapisów KT WZ w 2014 r.

Mając na uwadze powyższe należy dokonać modyfikacji zapisów KT WZ poprzez wprowadzenie do katalogu przedsięwzięć wskazanych w art. 6 przedsięwzięcia pod nazwą „Wsparcie obszaru kultury w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego”. Ujęcie w art. 6 KT WZ ww. przedsięwzięcia ma na celu umożliwienie finansowania ze środków POIŚ 2014-2020 oraz RPO WZ 2014-2020 w trybie pozakonkursowym projektów uzgodnionych przez stronę rządową i samorządową, które zostaną ujęte w załączniku 1b do Kontraktu.

Na podstawie przeprowadzonego przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego naboru i oceny projektów mogących potencjalnie ubiegać się o wsparcie w ramach POIŚ 2014-2020 (Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury) postuluje się objęcie KT WZ następujących projektów:

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia priorytetowego	Jednostka realizująca	Całkowita wartość projektu [zł]	Dofinansowanie
1	Adaptacja i rewitalizacja zabytkowej Kolei Wąskotorowej na Żywy Skansen kolei	Gmina Miasto Koszalin	20 971 500	PO liŚ 2014-2020,
2	Biblioteka bez granic – remont, przebudowa i wyposażenie Książnicy Stargardzkiej	Gmina Miasto Stargard	10 578 000	PO liŚ 2014-2020,
3	Centrum Kultury Technicznej – ENERGIA	Gmina Karlino	21 500 000	PO liŚ 2014-2020,
4	Dostosowanie pomieszczeń i wyposażenia nowogardzkiej filii Szkoły Muzycznej I Stopnia w Goleniowie do wymogów XXI w.	Powiat Goleniowski	2 285 000	PO liŚ 2014-2020,
5	Kompleksowe zagospodarowanie tarasów Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie	Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie	19 146 506	PO liŚ 2014-2020,
6	Konserwacja, renowacja i doposażenie taboru Zachodniopomorskich Kolei Dojazdowych Muzeum Narodowego w Szczecinie, modernizacja wystawy stałej poprzez rozbudowę, zadaszenie i rewitalizację peronów, włączenie Stacji Gryfice-Muzeum oraz warsztatów konserwatorskich umożliwiających bieżącą konserwację taboru.	Muzeum Narodowe w Szczecinie	21 000 000	PO liŚ 2014-2020
7	Kurort nadmorski Świnoujście – nowa wizja przestrzeni publicznej	Gmina Miasto Świnoujście	24 533 500	PO liŚ 2014-2020,
8	Modernizacja i rozbudowa zabytkowej siedziby Teatru Polskiego w Szczecinie	Teatr Polski w Szczecinie	21 000 000	PO liŚ 2014-2020
9	Modernizacja, wyposażenie i zabezpieczenie części zabytkowego gmachu Muzeum Narodowego w Szczecinie pod funkcje wystawiennicze, digitalizacyjne i edukacyjne. Przebudowa dziedzińca pod zadaszone ekspozycje Działów Archeologii, Etnografii Pomorza, Historii Żeglugi Muzeum Narodowego w Szczecinie	Muzeum Narodowe w Szczecinie	21 000 000	PO liŚ 2014-2020
10	Przebudowa Amfiteatru Miejskiego położonego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu	Stargardzkie Centrum Kultury (Gmina Miasto Stargard)	18 147 231	PO liŚ 2014-2020,
11	Przebudowa amfiteatru w Kołobrzegu	Gmina Miasto Kołobrzeg	17 500 000	PO liŚ 2014-2020,
12	Renowacja barokowego Pałacu w Siemczynie, Gmina Czaplinek	Henrykowskie Stowarzyszenie w Siemczynie	11 743 694	PO liŚ 2014-2020,
13	Rewaloryzacja kościoła zabytkowego: Pomnik Historii, Kościół NMP Królowej Świata, Stargard (dokończenie renowacji elewacji zewnętrznej, wymiana instalacji elektrycznej wewnątrz kościoła, iluminacji zewnętrznej i przestrzeni świątyni, wymiana posadzki, malowanie świątyni)	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata, Stargard	21 800 555	PO liŚ 2014-2020,
14	Rewaloryzacja zabytkowego Parku Zdrojowego – etap III	Gmina Miasto Świnoujście	9 602 000	PO liŚ 2014-2020,
15	Rozbudowa Regionalnego Centrum Kultury w Kołobrzegu	Gmina Miasto Kołobrzeg	20 000 00	PO liŚ 2014-2020,
16	Rozbudowa zabytkowego gmachu Muzeum Narodowego w Szczecinie na Wałach Chrobrego pod Centrum Wystawienniczo-Konserwatorskie Muzeum Narodowego w Szczecinie	Muzeum Narodowe w Szczecinie	21 000 000	PO liŚ 2014-2020

17	Rozbudowa, wyposażenie i zabezpieczenie gmachu Muzeum Narodowego w Szczecinie przy Wałach Chrobrego pod galerię wystawową zbiorów morskich, sztuki europejskiej – w tym sztuki polskiej i sztuki współczesnej wraz z udostępnieniem tarasów na dachu	Muzeum Narodowe w Szczecinie	21 000 000	PO liś 2014-2020
18	Szचेціńskie Centrum Solidarności. Ochrona zabytkowego obiektu wraz z historyczną świetlicą stoczniową -miejszem podpisania Porozumienia w Sierpniu 1980	Gmina Miasto Szczecin	20 000 000	PO liś 2014-2020
19	Trasa Muzealna – Rewaloryzacja zabytkowego systemu umocnień obronnych miasta Stargard stanowiących Pomnik Historii wraz z nadaniem im nowych funkcji kulturalnych	Gmina Miasto Stargard	12 764 610	PO liś 2014-2020
20	Wykreowanie produktu turystycznego pn. „Szlak Tradycji Miejskich” w oparciu o substancję zabytkową wschodniej części Starego Miasta w Koszalinie	Gmina Miasto Koszalin, Muzeum w Koszalinie, Centrum Kultury CH 105 w Koszalinie	11 193 000	PO liś 2014-2020
21	Wystawa stała Muzeum Narodowego w Szczecinie w Centrum Nauki w Szczecinie	Muzeum Narodowe w Szczecinie	21 000 000	PO liś 2014-2020
22	Zabytkowa Willa Lentza w Szczecinie – miejscem działań kreatywnych i spotkań twórczych	Gmina Miasto Szczecin	16 300 000	PO liś 2014-2020

Obszar 2. Wsparcie obszaru ochrony zdrowia w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację kluczowych projektów infrastrukturalnych

Zmiany demograficzne i epidemiologiczne struktur społecznych wymuszają podjęcie działań mających na celu nie tylko zabezpieczenie bieżących, zdiagnozowanych potrzeb w zakresie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Świadczenia te muszą zostać zapewnione na poziomie warunkującym ich wysoką jakość i bezpieczeństwo. Mając na uwadze powyższe jak również wykrystalizowane zasady dotyczące wspierania ze środków UE przedsięwzięć z zakresu ochrony zdrowia (w tym przyjęcie map potrzeb zdrowotnych) dokonano przeglądu ujętych w KT WZ projektów z tego obszaru. W wyniku tego procesu zaistniała konieczność zmian zapisów Kontraktu dotyczących projektów, które będą realizowane przez samorząd regionu lub podległe mu szpitale wojewódzkie z udziałem środków RPO WZ 2014-2020 w następującym zakresie:

- Usunięcie z listy projektów w art. 6 ust. 1 pkt 2 projektu pn. „Przebudowa z rozbudową Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego z Pododdziałem Hepatologii, Izbą Przyjęć, Poradnią Hepatologiczną i Poradnią Chorób Zakaźnych dla Dzieci i Dorosłych Szpitala Wojewódzkiego im. M. Kopernika w Koszalinie”.
- Dodanie do listy projektów w art. 6 ust. 1 pkt 1 następujących projektów przewidzianych do dofinansowania ze środków RPO WZ 2014-2020:
 - „Podniesienie standardów opieki pediatrycznej poprzez zakup sprzętu medycznego i modernizację oddziałów zlokalizowanych w Pawilonie Dziecięcym w Szpitalu Wojewódzkim im. M. Kopernika w Koszalinie”,
 - „Przebudowa i doposażenie infrastruktury Szpitala Wojewódzkiego im. M. Kopernika w Koszalinie służącej leczeniu chorób będących przyczyną dezaktywizacji zawodowej”.

Obszar 3. Wsparcie rozwoju e-usług w województwie zachodniopomorskim kluczowych dla rozwoju cyfrowego

Mając na celu uruchomienie oraz rozwój e-usług publicznych umożliwiających obsługę obywateli i przedsiębiorców w zakresie spraw dotyczących procedur administracyjnych związanych z szeroko rozumianą

gospodarką przestrzenną Pomorza Zachodniego, jak również spełnienie wymogów nałożonych w tym zakresie przez Unię Europejską, konieczne jest podjęcie przez samorząd regionu działań w zakresie stworzenia Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego. Pozwoli to na rozwój infrastruktury informatycznej niezbędnej dla funkcjonowania e-usług publicznych, w tym rozwój aplikacji oraz systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnieniu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych oraz instytucji publicznych z klientami w prosty i bezpieczny sposób. Realizacja przedsięwzięcia ułatwi działalność przedsiębiorców, wpłynie na poprawę jakości życia obywateli poprzez rozwinięcie możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną, a także zapewni powszechny, otwarty dostęp do zbiorów danych w postaci cyfrowej. Przedsięwzięcie pozwoli na wdrożenie zintegrowanego systemu informacji przestrzennej Pomorza Zachodniego, z którego będą korzystały trzy szczeble administracji publicznej oraz powiązane z nimi jednostki realizujące cele publiczne.

Oprócz wyżej określonego obszary e-usług planowane jest podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości i dostępności systemu ochrony zdrowia w województwie zachodniopomorskim, poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych (ICT) oraz dostosowanie go do potencjału i wymagań "Elektronicznej Platformy Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych" (P1). Uregulowania ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych nakładają na szpitale obowiązek podjęcia pilnych działań, zmierzających do zapewnienia gotowości wzajemnej wymiany danych medycznych pomiędzy systemami szpitalnymi i pomiędzy szpitalami a ogólnopolskim SIM (System Informacji Medycznej) oraz przygotowania się do obowiązkowego prowadzenia od dnia 01.01.2018 r. dokumentacji medycznej wyłącznie w formie elektronicznej.

Mając na uwadze powyższe niezbędne jest dokonanie zmian zapisów KT WZ polegających na rozszerzeniu listy przedsięwzięć ujętych w art. 6 ust. 1 pkt 1 o projekty, przewidziany do współfinansowania ze środków RPO WZ 2014-2020 pn.: „Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego” oraz „Zachodniopomorskie e-Zdrowie”.

Obszar 4. Wsparcie działań wzmacniających innowacyjność i kreatywność

Innowacyjna gospodarka jest znaczącym instrumentem kształtowania wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania konkurencyjności regionu. Zarówno inwestycje, projekty badawczo-rozwojowe innowacyjnych zachodniopomorskich przedsiębiorstw, wzbogacona oferta inwestycyjna regionu, jak i sprawnie działające środowisko okołobiznesowe wymagają spójnej, kompleksowej i konsekwentnej strategii budowania i promowania marki innowacyjnego Pomorza Zachodniego, jako regionu silnego gospodarczo, otwartego na nowe pomysły biznesowe i ukierunkowanego na rozwój inteligentnych specjalizacji.

Obecnie zachodniopomorskie przedsiębiorstwa najczęściej korzystają ze sprowadzonych z krajów zachodnich lub innych regionów Polski rozwiązań oraz gotowych technologii. Otoczenie infrastrukturalne działalności innowacyjnej w województwie jest nadal w fazie tworzenia i dostosowywania do standardów Unii Europejskiej. Współpraca biznesu z sektorem B+R nie ma charakteru strategicznego, zorientowanego na długofalowy rozwój innowacji. O ile wśród przedsiębiorców rośnie świadomość roli innowacji, jako czynnika zapewniającego utrzymanie pozycji konkurencyjnej firmy, to jednak działania w tym obszarze są podejmowane niesystematycznie, co ogranicza możliwości przedmiotowej współpracy.

W gospodarce coraz częściej kreowane są nowe wartości wokół rozwiązań innowacyjnych w nowych dziedzinach technologicznych i rynkowych. Inteligentne specjalizacje jako obszary o wysokim potencjale wzrostu powinny być magnesem dla nowych działalności gospodarczych. Ważną rolę w regionie odegra pogłębiona współpraca między interesariuszami rynku, którzy mają świadomość potrzeby wymiany doświadczeń i angażowania się w nowe procesy rozwoju technologicznego. Województwo musi bowiem konsekwentnie dążyć do rozbudowania regionalnego systemu innowacji w oparciu o instytucje otoczenia biznesu i zespoły badawcze, które potrafią wspólnie z przedsiębiorstwami podjąć nowe działania innowacyjne i wspierać je w realizacji własnych.

Mając na uwadze powyższe cele niezbędne jest dokonanie zmian KT WZ pozwalających na wsparcie projektów je realizujących ze środków RPO WZ 2014-2020, polegających na dodaniu do listy przedsięwzięć określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1 przedsięwzięcia pn. „Wspieranie działań wzmacniających innowacyjność i kreatywność w regionie, Pomorze Zachodnie – Ster na innowacje”.

Obszar 5. Rozwój turystyki i ekologicznego transportu poprzez rozwój sieci tras rowerowych w województwie zachodniopomorskim

Pomorze Zachodnie spośród innych regionów wyróżnia się ponadprzeciętnymi walorami endogenicznymi stanowiącymi doskonałe podłoże do rozwoju turystyki rowerowej. Zgodnie z przyjętym przez Zarząd Województwa dokumentem *Polityka samorządu województwa zachodniopomorskiego w obszarze turystyki „turystyka oparta o unikatowe walory przyrodnicze i bezcenny dorobek kulturowy jako regionalna specjalizacja w coraz większym stopniu stanowić ma jedną z kluczowych gałęzi gospodarki dla rozwoju województwa zachodniopomorskiego”*. Rozwój masowej turystyki rowerowej stanowiący gwarant wzrostu zatrudnienia w usługach turystycznych wymaga stworzenia infrastruktury umożliwiającej odbywanie wycieczek rowerowych bez względu na wiek, kondycję fizyczną czy niepełnosprawność. Ponadto niezbędne jest, aby trasy rowerowe łączyły się w sieć umożliwiającą przemieszczanie się pomiędzy najważniejszymi atrakcjami turystycznymi regionu, miastami oraz węzłami kolejowymi. W tym celu w ramach dokumentu strategicznego *Koncepcja sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego* zidentyfikowano inwestycje niezbędne dla rozwoju turystyki rowerowej opartej na potencjałach endogenicznych w skali całego Pomorza Zachodniego. Niezwykle istotne jest aby wszystkie przedsięwzięcia dotyczące inwestycji w turystykę rowerową były zgodne z potrzebami zidentyfikowanymi w *Koncepcji* i tworzyły regionalną sieć. Tylko takie inwestycje pozwalają uzyskać komplementarność i synergię prowadzonych działań na ponadprzeciętną skalę.

Realizacja projektów wynikających z *Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego* pozwoli na stworzenie sieci markowych produktów turystyki rowerowej i w konsekwencji zrównoważony rozwój tej branży na terenie całego województwa. W szczególności doprowadzi to do wyrównania dysproporcji w rozwoju turystyki rowerowej pomiędzy obszarem nadmorskim, a obszarem położonym w Specjalnej Strefie Włączenia. Dzięki komplementarności projektów zapewniony będzie przepływ turystów rowerowych pomiędzy tymi obszarami. Do powodzenia całego przedsięwzięcia, rozumianego jako spójna sieć tras rowerowych stanowiących produkt turystyczny generujący miejsca pracy, niezbędna jest jego kompleksowa realizacja.

Mając na uwadze powyższe niezbędna jest zmiana zapisów KT WZ polegająca na dodaniu do przedsięwzięć ujętych w art. 6 ust. 1 pkt 1 przedsięwzięcia pn. „Realizacja *Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego*” oraz docelowo ujęcia w ramach załącznika 1b do Kontraktu projektów ją realizujących.

Obszar 6. Promocja odnawialnych źródeł energii i podnoszenie świadomości mieszkańców Pomorza Zachodniego w zakresie gospodarki niskoemisyjnej

Pomorze Zachodnie jest jednym z atrakcyjniejszych przyrodniczo i turystycznie regionów Polski z dużym potencjałem dla rozwoju energetyki odnawialnej. Naczelną zasadą związaną ze środowiskiem naturalnym przyjętą w województwie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Możliwości pozyskania energii ze źródeł odnawialnych oraz energooszczędne budownictwo są istotnym elementem szeroko pojętej gospodarki niskoemisyjnej. Transformacja w kierunku bardziej efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych i obniżenia emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych jest w ocenie władz regionu jednym z kluczowych wyzwań cywilizacyjnych.

Efektywność energetyczna ma zasadnicze znaczenie dla polityki UE. Ponad 40% finalnego zużycia energii (i 36% emisji gazów cieplarnianych) następuje w domach, biurach, sklepach i innych budynkach. Istnieje wciąż duży popyt na inwestycje termomodernizacyjne w budynkach publicznych i mieszkalnych. Szacuje się, że budynki te mają znaczący potencjał w zakresie oszczędności energii. Zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych osiągnięte będzie poprzez wsparcie ukierunkowane na kompleksowe działania modernizacyjne dotyczące budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne

Biorąc pod uwagę fakt, iż Komisja Europejska poszukuje racjonalnych pod względem kosztów sposobów uczynienia gospodarki europejskiej bardziej przyjazną dla klimatu i bardziej energooszczędną, należy mieć świadomość, iż inwestowanie w ekologiczne, a zarazem opłacalne ekonomicznie rozwiązania będzie w dłuższej perspektywie gwarantem bezpieczeństwa energetycznego regionu. Tym samym obok szeroko dotychczas

wspieranych przedsięwzięć mających na celu ograniczenie emisji z sektora publicznego (w tym przede wszystkim w zakresie transportu) oraz gospodarki (ograniczenie energochłonności i emisji związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej) niezbędne jest podniesienie świadomości związanej z gospodarką niemisyjną wśród mieszkańców regionu. Jest to szczególnie ważne w dobie coraz bardziej nasilającego się problemu związanego z jakością powietrza, na którą negatywny wpływ ma w dużej mierze wykorzystanie przestarzałych, indywidualnych sposobów ogrzewania mieszkań.

Mając na uwadze powyższe niezbędna jest zmiana zapisów KT WZ polegająca na dodaniu do przedsięwzięć ujętych w art. 6 ust. 1 pkt 1 przedsięwzięcia pn. „”.

Budowa demonstracyjnego budynku pasywnego

Obszar 7. Wysokość, sposób i warunki dofinansowania RPO WZ 2014 - 2020

Aneks nr 1 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 13 sierpnia 2015 r. uregulowane zostały kwestie dotyczące wysokości, sposobu i warunków dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Na podstawie zebranych doświadczeń z wdrażania Programu zarówno strona rządowa, jak i samorządowa identyfikuje uregulowania, których zmiana może przyczynić się do jeszcze sprawniejszej realizacji regionalnych programów operacyjnych. Mając na uwadze powyższe niezbędne jest wprowadzenie następujących zmian zapisów KT WZ:

- w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla realizacji kompetencji Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie zarządzania alokacją RPO WZ niezbędne są zmiany w załączniku 4a. *Algorytm przeliczania środków EFRR, EFS* do Aneksu nr 1 do KT WZ. Obowiązujące obecnie rozwiązanie, sprowadzające określanie limitu środków do zakontraktowania do poziomu osi priorytetowej Programu, stanowi realne zagrożenie dla zaplanowanej, określonej na poziomie działań w poszczególnych osiach priorytetowych, strategii realizacji Programu. Przy utrzymaniu mechanizmu określania limitu w relacji do osi priorytetowej może dojść do sytuacji, w której pojawi się niemożność zakontraktowania jakichkolwiek lub istotnej części środków alokowanych w określonym działaniu, a w rezultacie – brak realizacji wskaźników programowych przypisanych do tego działania. W związku z powyższym postuluje się wykreślenie z załącznika 4a do Aneksu nr 1 KT WZ zapisów uniemożliwiających kontraktację środków *na poziomie działań przy ujemnej wartości limitu* w osi priorytetowej i wartości limitu kontraktacji na poziomie działania wyższym niż limit kontraktacji dla osi priorytetowej;
- w celu dopasowania dostępnych w ramach Programu kwot z budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie części wkładu krajowego do wyników przeprowadzonych naborów postuluje się zmniejszenie alokacji środków budżetu państwa przeznaczonych na część wkładu krajowego w ramach projektów rewitalizacyjnych i przesunięcie uwolnionej kwoty w celu zwiększenia alokacji środków budżetu państwa z przeznaczeniem na część wkładu krajowego dla projektów realizowanych w ramach RPO WZ 2014-2020, innych niż projekty rewitalizacyjne;
- w celu zracjonalizowania i uelastycznienia procedury uzgadniania projektów przez strony Kontraktu postuluje się zmiany formuły załącznika 1b do KT WZ oraz trybu i sposobu jego przygotowania. Pozwoli to na stworzenie możliwości ujmowania w nim projektów uzgodnionych przez strony wyłącznie w zakresie rzeczowym. Powyższe powinno dotyczyć projektów aplikujących w trybie konkursowym, które planowane są do realizacji przy współudziale środków krajowych i regionalnych programów operacyjnych oraz w przypadku regionalnych programów operacyjnych również w trybie pozakonkursowym (projekty strategiczne).